



Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	<b>Основи спеціальної психології</b> <b>LW 053 2C OSPS</b>
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 – II семестр
Course of study / Назва спеціальності	<b>053 «Психологія»</b>
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	<b>053 Психологія</b> Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти: молодший бакалавр з психології – 3 ECTS; 90 год, екзамен Обов'язкова Українська мова
Author / Укладач	Хекоян Елен Арсенівна, магістр психології, асистент кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: <a href="mailto:helenkhekoyan@gmail.com">helenkhekoyan@gmail.com</a> , <a href="https://orcid.org/0000-0002-4873-3305">https://orcid.org/0000-0002-4873-3305</a> моб: +380666674599 Волікова Марина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: <a href="mailto:a.volikov@ukr.net">a.volikov@ukr.net</a> <a href="http://orcid0000-0002-3182-7639">http://orcid0000-0002-3182-7639</a> моб. +380680085504
Консультації	Вт, 14.00-15.00 Можливі он-лайн консультації в Zoom.

#### A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

**Метою курсу є:** опанування студентами теоретико-практичних знань з основ спеціальної психології. Формування наукового світогляду щодо психологічних чинників поведінки осіб з порушеннями психофізичного розвитку. Формування у студентів фундаментальних уявлень та знань про психологічні особливості дітей, які можуть бути залученими до спеціального навчання в системі освіти та організації й надання їм педагогічної допомоги в ході освітнього процесу.

**Завдання курсу «Основи спеціальної психології»:** сформувати у здобувачів вищої освіти систему наукових знань спеціальну психологію як гуманітарну дисципліну; ознайомити з теорією спеціальної психології як теоретичної та прикладної науки; ознайомити із процесом управління навчальною діяльністю дітей з особливостями психофізичного розвитку.

#### B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

##### **Тема 1. Вступ. Теоретичні та методологічні засади спеціальної психології.**

Історія розвитку спеціальної психології. Предмет, завдання і методи спеціальної психології. Прикладні проблеми спеціальної психології. Основні напрями практичного застосування психологічних досліджень. Адаптація. Корекція і компенсація функцій.

**Тема 2. Психічний розвиток осіб із розумовою відсталістю. Затримка психічного розвитку.**



Психічний розвиток осіб із розумовою відсталістю. Олігофренія як резидуальний та непрогресивний стан психіки. Причини та прояви деменції. Екзогенні та ендогенні причини розумової відсталості. Класифікація олігофренії за формами. Сутність та основні прояви затримки психічного розвитку.

**Тема 3. Психічний розвиток осіб із дефектами слуху та зору.**

Сурдопсихологія: історія розвитку та основні проблеми. Предмет, мета, завдання та методи сурдопсихології. Психічний розвиток осіб із дефектами слуху. Жестова мова глухих. Психічний розвиток осіб із дефектами зору. Тифлопсихологія. Соціально-психологічна реабілітація і проблеми формування особи дітей з глибокими порушенням зору. Психічний розвиток сліпоглухих осіб.

**Тема 4. Прикладні проблеми спеціальної психології.**

Основні напрями практичного застосування психологічних досліджень: створення системи навчання дітей із затримкою психічного розвитку; вдосконалення системи спеціальної освіти; вдосконалення системи трудового навчання розумово відсталих дітей; психологічна оцінка ефективності методів, змісту і різних засобів навчання; психологічна корекція недоліків; розробка психодіагностичних методик. Адаптація та її різновиди. Засоби психологічної адаптації.

**C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

<b>Інтегральна компетентність (ІК)</b>	Здатність розв'язувати типові (для молодшого бакалавра з психології) задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
<b>Загальні компетентності (ЗК)</b>	<p>ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК09. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>



<p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетент ності (СК)</i></p>	<p>СК01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду, розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК08. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність.</p> <p>СК09. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>СК10. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
<p><i>Програмні результати навчання (ПР)</i></p>	<p>ПР01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми.</p> <p>ПР02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР06. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР08. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців та нефахівців.</p> <p>ПР09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати програму просвітницьких дій у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР12. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності.</p>



	<p>ПР13. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР14. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР15. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР16. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР17. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення).</p>
--	---

**D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН**

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті)
Згідно розкладу занять	1. <i>Вступ. Теоретичні та методологічні засади спеціальної психології.</i>	Лекція аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: Основна: 1-12; додаткова: 1-10;
		Семінарське заняття, (2 год )  ZOOM, MOODLE	Питання для обговорення на семінарі: 1. Основні типи дизонтогенезу. 2. Історія розвитку спеціальної психології. 3. Міжпредметні зв'язки спеціальної психології. 4. Предмет, мета, завдання, методи дослідження спеціальної психології.  Задання до семінару: 1. Ознайомлення з науковою термінологією. 2. Огляд основної та додаткової літератури. 3. Ведення термінологічного словнику. 4. Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 стр) за однією із запропонованих тем.
Згідно розкладу занять	2. <i>Психічний розвиток осіб із розумовою відсталістю. Затримка психічного</i>	Лекція аудиторна, (2 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: Основна: 1-12; додаткова: 1-10;



	<i>розвитку.</i>	Семінарське заняття ZOOM, MOODLE (2 год)	Питання для обговорення на семінарі:  1. Олігофренія як резидуальний та непрогресивний стан психіки. Класифікація за формами та їх характеристика  2. Причини та прояви деменції.  3. Особливості пізнавальних процесів, емоційно-вольової та поведінкової сфери у олігофренів. Соціальна ситуація розвитку олігофрена за Виготським.  Завдання до семінару:  1. Ознайомлення з науковою термінологією.  2. Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 стр) за однією із запропонованих тем.  3. Огляд основної та додаткової літератури.  4. Ведення термінологічного словнику.
Згідно розкладу занять	<b>3. Психічний розвиток осіб із дефектами слуху та зору</b>	Лекція аудиторна, (4 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: основна : 1-12; додаткова: 1-10;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE (4 год)	Питання для обговорення на семінарі: 1. Сурдопсихологія: історія розвитку та основні проблеми. Предмет, мета, завдання та методи сурдопсихології. 2. Причини дефектів слуху. 3. Соціально-педагогічні умови як чинник розвитку психіки глухої дитини. 4. Особливості психічного розвитку глухої дитини протягом життя. 5. Тифлопсихологія: історія розвитку та основні проблеми. Предмет, мета, завдання, методи тифлопсихології. 6. Причини дефектів зору. 7. Вплив дефектів зору на процес психічного розвитку. 8. Особливості психічного розвитку незрячої дитини протягом життя (в перші роки життя, впродовж шкільного навчання, 9. Сліпоглухота та її причини.



			<p>Класифікація сліпоглухих.</p> <p>10. Психічний розвиток сліпоглухих дітей.</p> <p>11. Пізнавальні можливості та спілкування сліпоглухих.</p> <p>12. Особливості розвитку особистості сліпоглухих.</p> <p>Завдання до семінару:</p> <p>1. Ознайомлення з науковою термінологією.</p> <p>2. Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 стр) за однією із запропонованих тем.</p> <p>3. Огляд основної та додаткової літератури.</p> <p>4. Ведення термінологічного словнику.</p>
Згідно розкладу занять	4. Прикладні проблеми спеціальної психології	Лекція аудиторна, (4 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: основна: 1-12. додаткова: 1-10;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE (4 год)	Питання для обговорення на семінарі: 1. Основні напрями практичного застосування психологічних досліджень 2. Адаптація та її різновиди. 3. Корекція і компенсація функцій. Рівні компенсації. Етапи компенсації.  Завдання до семінару: 1. Ознайомлення з науковою термінологією. 2. Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 стр) за однією із запропонованих тем. 3. Огляд основної та додаткової літератури. 4. Ведення термінологічного словнику.

1. Вивчення дисципліни передбачає виконання обов'язкових завдань у контексті семінарських тем для обговорення.

2. Вивчення дисципліни передбачає виконання самостійних завдань у контексті тематики семінарських занять).

3. Детальний план проведення семінарських занять, завдання для семінарських занять, самостійної роботи містяться в системі MOODLE.

**E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)**

1. Бочелюк В.Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навчальний посібник / В.Й. Бочелюк, А.В. Турубарова. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.



2. Дрозденко В.С., Загальна психологія в таблицях і схемах. Навчальний посібник. \_ К.: 2004, - 304 с.
3. Конопляста С.Ю, Сак Т.В. Логопсихологія. Навчальний посібник / С.Ю. Конопляста, Т.В, Сак. - К.: 2012. -293 с.
4. Лозниця В.С., Основи психології та педагогіки / В.С. Лозниця, - Київ: КНЕУ, 2001. \_ 288 с.
5. Мартиненко І.В., Логопсихологія: курс лекцій. Навчальний посібник. \_ К.: ДІА.-2014.\_ 200с.
6. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010105 «Корекційна освіта» / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.
7. Синьов В.М. Психологія розумово відсталої дитини. Підручник. - К., 2008. - 359 с.
8. Синьова Є.П. Тифлопсихологія / Є.П. Синьова. – К. : Знання, 2008. – 365с.
9. Синьов В.М. Коберник Г.М. Основи дефектології: Навчальний посібник. - К.: Вища школа 1994. - 143 с.
10. Спеціальна психологія: тексти.- ч. 21 За ред.. М.П. Матвеевої С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський університет, 2001. - 142 с.
11. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2005.-336с.
12. Цигульська Т,Ф, Загальна та прикладна психологія: як допомогти собі та іншим. Курс лекцій. Навчальний посібник. - К.: 2000. - 191 с.

#### F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Вікова і педагогічна психологія: Навчальний посібник / о.в. Скрипченко, л.в. Щолинська та інші. - К.: Каравела, 2006 . - 344 с.
2. Дефектологічний словник: навчальний посібник / За редакцією В.І.Бондаря, В.М.Синьова. - К. : „МП Леся”, 2011. - 528 с.
3. Заболотна Н., Зінченко А., Комарова Н., Романова Н. Організація діяльності громадських організацій, які надають допомогу хворим дітям: Методичний посібник.- К. 2007,- 92 с.
4. Кузікова С,Б, Теорія і практика вікової психокорекції: Навчальний посібник. – ВТД «Університетська книга», 2006. -384с.
5. Місяк С.А., Організація освіти осіб з фізичними вадами в Україні // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Тези доповідей.- К.: Університет «Україна», 2005, - С. 284-285.



6. Нижник Л., Сагірова О. Допомога дітям з особливими потребами. - К.: Ред, Загальнопед.газ., 2004. - 120 с.
7. Реабілітаційний супровід навчання, Неповносправних дітей: методичний посібник / Укладачи: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. - Львів: Колесо, 2008. - 144 с.
8. Соботович Є.Ф., Вибрані праці з логопедії. - К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2015. - 308 с.
9. Шевцов А.Г., Методичні основи організації соціально реабілітації дітей з вадами здоров'я: Монографія.- К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004.- 240с.
10. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції: навч. посібник / Т. С. Яценко. – К. : Либідь, 2006.– 264 с.

#### ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
4. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
5. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

#### G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Practical use of cloud services for organization of future specialists professional training / Volikova, M.M., Armash, T.S., Yechkalo, Y.V., Zaslenskiy, V.I. // CEUR Workshop Proceedings - 2019. - Vol -2433. - PP. 486-498.
2. *Волікова М.М.* Проблема періодизації та освоєння науково-публіцистичної спадщини А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти. Людинознавчі студії : зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Серія : Педагогіка. Дрогобич : ДДПУ імені І. Франка
3. Волікова М.М. Інтегрування педагогічних ідей А. С. Макаренка у діяльність сучасних загальноосвітніх та вищих навчальних закладів Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць. Кривий Ріг : ДВНЗ «КНУ», 2015. Вип. 46. С. 253–258.
4. Волікова М.М. Проблема виховання «важких дітей» у контексті поглядів А. С. Макаренка: корекційна робота з сім'єю Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 8 (52). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. С. 283–294.
5. Волікова М.М. Статеве виховання дітей та молоді у науково-педагогічних дослідженнях кінця ХІХ століття: соціально-педагогічний вимір // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Шевченка. Чернігів : ЧНПУ, 2016. Вип. 133. С. 31–35.
6. Волікова М. М. А. С. Макаренко як майстер педагогічної техніки / М. М. Волікова //





Матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. «Педагогічна особистість А. С. Макаренка на перетині освітніх парадигм», (Полтава, 10–11 березня 2016 р.). - Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. С. 25–26.

7. Волікова М. М. Педагогічний супровід корекційної роботи в сім'ї: досвід А. С. Макаренка / М. М. Волікова // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади», (Суми, 11–12 листопада 2015 р.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. С. 18–21.

7. Волікова М. М. Втілення ідей А. С. Макаренка у науково-педагогічну діяльність сучасного викладача / М. М. Волікова // Матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. «Сталий розвиток промисловості та суспільства», (Кривий Ріг, 22–25 травня 2015 р.). – Кривий Ріг: ВЦ КДПІ ДВНЗ «КНУ», 2015. – С. 8.

8. Волікова М. М. А. С. Макаренко про мету виховання / М. М. Волікова // Матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. «Сталий розвиток промисловості та суспільства», (Кривий Ріг, 23 жовтня 2014 р.). – Кривий Ріг : ВЦ КДПІ ДВНЗ «КНУ», 2014. – С. 10.

#### Н. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

*Навчальна дисципліна «Основи спеціальної психології»* викладається у тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Педагогічна психологія», «Логопсихологія», «Психологія соціального впливу», що сприяє створенню цілісного та несуперечливого уявлення про зміст професійної діяльності психолога, предмет психології як науки та її завдання як практичної діяльності. Обов'язкового знання іноземних мов не потребує.

#### I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	12	8
Практичні	12	8
Семінари	-	-
Самостійна робота студента (СРС)	57	65
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	9	9
Курсова робота	-	-

#### J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час аудиторних занять	10	5
виконання контрольних (модульних) робіт	10	10
виконання і захист завдань самостійної роботи	25	25
науково-дослідницька робота	5	10
	(при наявності сертифікату)	
Підсумковий контроль (іспит)	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69	Задовільно	D



60 – 65		E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

#### K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці есе, есе-рефлексії на статтю, що запропонована вам для читання (див. семестровий план), оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе повинно бути надіслано до 16:00 у попередній день перед семінаром. Усі повинні обов'язково підготувати есе, а його відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проєктів/курсів проєкту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою практичні завдання;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці (включаючи практичну роботу над командним проєктом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

#### L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види практичних завдань, практичні вправи);
- пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- метод проблемного викладу;
- дослідницький.

#### M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

*Zoom* – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

*ZELIS* - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

*MOODLE* – міжнародна освітня платформа для організації та проведення навчального процесу

#### N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

[Coursera](#) – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

[EdX](#) – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

[Prometheus](#) — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

#### O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК



**SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

**P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.**

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі. Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій:

[https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol\\_AD.pdf](https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf)

Стаття 42. Академічна доброчесність ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

**APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО**

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій протокол № 1 від 02.09.2022 року

Укладач

Марина ВОЛІКОВА

Елен ХЕКОЯН

**ЗАТВЕРДЖЕНО:**

Кафедрою соціально-гуманітарних наук  
Протокол № 1 від 02 вересня 2022 року  
В.о. завідувача кафедри

Валентина ШАЙКАН

Науково-методичною радою Державного  
університету економіки і технологій  
Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради

Валентин ОРЛОВ